

معماری "های تک" چیست؟

معماری های تک (High-Tech) یا معماری با فناوری پیشرفته (Advanced-Technology) سبکی از معماری است که در دهه 1970 در اروپا و آمریکا ظهور کرد. این معماری، برای به تصویر کشیدن هرچه بیشتر نقش و جایگاه تکنولوژی و صنعت، از فن آوری و صنعت پیشرفته روز دنیا در طراحی ساختمان استفاده می‌کند. اسم این سبک برای اولین بار در سال 1979 در کتابی به نام "High-Tech: Industrial style and source book for home" مطرح شد.

در این کتاب صدها تصویر از نحوه بکارگیری پیشرفت های صنعتی روز در کارهای طراحان و معماران، وجود دارد. در دهه 1970 پیشرفت های تکنولوژیکی و علمی تاثیر بسیار زیادی بر جوامع زمان خود داشت. این پیشرفت ها با سفر به ماه و قدم گذاشتن نیل آرمسترانگ بر آن در سال 1969 به اوج خود رسید. این تحولات علمی به نوبه خود موجب تغییر دید مردم و بطور خاص تغییر نوع نگرش معماران در استفاده هرچه بیشتر از تکنولوژی های روز شد.

از دید معماران های تک، ساختمانهای امروزی باید نمایش دهنده عصاره فکری و تکنیکی عصر حاضر یعنی تکنولوژی باشد. بنابراین، یکی از اهداف روشن و بارز این معماری، زیاده روی در اجزای صنعتی ساختمان با در معرض دید قرار دادن آنها بود، زیرا از نظر آنها جنبه های تکنیکال، خلق کننده زیبایی ساختمان هستند. یکی از بارزترین نمونه های این زیاده روی، مرکز فرهنگی ژرژ پمپیدو در پاریس است.

در این نمونه، داکت های تهویه و لوله های تاسیساتی بطور بسیار برجسته ای در بیرون ساختمان خودنمایی می کنند که به نوبه خود کاری افراطی محسوب می شود، زیرا تا آن زمان داکت های تهویه و تاسیسات جزو اجزایی بودند که در داخل ساختمان پنهان و مخفی می شدند. این ساختمان توسط دو معمار پیشرو و معروف های تک به نام های ریچارد راجرز و رنزو پیانو طراحی و ساخته شده است.

البته شاید بتوان معماری های تک را یکی از شاخه های معماری مدرن دانست، زیرا این معماری که بر اساس ایده های اولیه معماری مدرن بنا شده، هدفش تمرکز بر استفاده از یافته های تکنولوژیکی جدید در طرح و اجرای ساختمان است.

به عبارت دیگر، می توان گفت که معماری های مدرن و های تک از نظر اصول و مبانی به یکدیگر نزدیک و از نظر ظاهری متفاوت هستند.

ویژگیها و خصوصیات معماری های تک را می توان در چند مورد خلاصه کرد:

- تاکید بر اجزای صنعتی و پیش ساخته به صورت منظم و تنظیم شده

- ایجاد فضاهایی یکپارچه از طریق استفاده از Space frame ها و عناصر صنعتی پیشرفته

- استفاده از دیوارهای شیشه ای پایا و ایستا به صورت سطوح یک پارچه در جداره های بیرونی بنا، با بکار گیری اجزا و ساختارهای مرکب فولادی سبک

- طراحی بام ساختمان

نمونه معماری های تک؛ مقر اصلی بانک HSBC هنگ کنگ

(HSBC Bank Headquarter, Hong Kong)

این بنای 47 طبقه توسط معمار مشهور های تک، نورمن فاستر طراحی شده است. در این ساختمان، سیستم منحصر به فرد و جدیدی برای شکل دهی به فضاها بکار رفته است که می توان آن را از این زاویه ها مورد بررسی قرار داد:

- معمار این ساختمان برخلاف ساختارهای مرسوم برای ساختمان های بلند که همواره از هسته های مرکزی برای شکل دهی به کل فضاها استفاده می شد، توانسته است با بکارگیری دکلهای مرکبی ساختارهای باربر داخلی را حذف و فضاهایی یکپارچه با پلانهای باز بوجود آورد.

- کف طبقات از بتن درجا و سبک ساخته شده و به سبک پل های معلق و از طریق ساختارهای فولادی ثانویه به دکل های اصلی اتصال پیدا کرده و بار خود را به آنها منتقل می کنند. همه شبکه های ارتباطی، ترمینال های کامپیوتری و تهویه مطبوع برای دسترسی آسان در زیر این طبقات قرار گرفته اند.

- در این ساختمان برای روشن کردن فضای مرکزی از آینه های خورشیدی که حرکت های خورشید را در طول سال دنبال می کنند، استفاده شده است.

- از معدود ساختمان هایی است که برای حمل و جابجایی افراد به طبقات مختلف از آسانسورها به عنوان سرویس اساسی استفاده نکرده است، بلکه آسانسورها در طبقات محدودی توقف می کنند و ارتباط طبقات از طریق پله های برقی امکان پذیر است.

- نمای بیرونی به عنوان یک جداره ثانویه باعث می شود تا سایه هایی در طول روز بر روی بنای اصلی ساختمان بوجود آید که به نوبه خود موجب خنک تر ماندن بنا و در نتیجه مصرف کمتر انرژی می شود.
همشهری آنلاین - مهدی توپچی